

FRANKEERBRIEVENBUS M.B.L.E. – PROTOTYPE 1957

door Jan Lannoye

Een van de moeilijkste onderwerpen in de geschiedenis van de mecanotolie is de studie over en het verzamelen van poststukken die gefrankeerd zijn door machines waarbij na inworp van één of meerdere muntstukken een frankeerafdruk kon bekomen worden.

Waarom is dit moeilijk ? Omdat het allemaal proefmachines waren die slechts korte tijd in dienst bleven. Bovendien is er weinig literatuur over te vinden. De machines waren enkel in trek bij de verzamelaars die hiervan op de hoogte waren maar het grote publiek volgde niet.

Dit was ook het geval met de M.B.L.E. proefmachine die opgesteld stond in de publieke ruimte van de lokettenzaal van het postkantoor BRUSSEL 1 (Muntcentrum) vanaf 1.8.1957 voor een proefperiode van één maand waarna ze bij een positieve evaluatie op de openbare weg zou worden geplaatst. Dit is echter nooit gebeurd wegens onvoldoende belangstelling.

Belgische Posterijen © Dienstnota E VII 11 - M.B.L.E. prototype 1.8.1957

POSTERIJEN	Dn	1.8.1957	E	VII	11
------------	----	----------	---	-----	----

FRANKERING EN AFGIFTE VAN DE BRIEFWISSELING
Frankeerbrievenbus met afdrukken van 2F

Bij de verdere verwezenlijking van zijn plan, het land met allerhande automatische apparaten uit te rusten, heeft het Bestuur een prototype van frankeerbrievenbus in de publiekzaal van het kantoor Brussel 1 in dienst gesteld. Na een proefperiode van een maand zal het toestel op de openbare weg worden geplaatst.

Deze brievenbus beantwoordt aan de volgende karakteristieken :

A. Gebruik

In de bus mogen brieven gepost worden voor :

- België en het Groothertogdom Luxemburg (maximumgewicht: 50 g);
- Nederland (maximumgewicht : 20 g).

De afmetingen van de brieven mogen niet groter zijn dan : 235mm lengte; 180mm breedte; 7mm dikte.

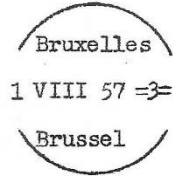
B. Werking

1. Twee stukken van 1F insteken;
2. De brief in de lengte met het adres naar boven in de bus schuiven;
3. De manivel volledig overhalen.

1.8.57 E / VI / 7

C. Stempel- en frankeermerken

De bus frankeert de brieven en stempelt ze af door onderstaande merken op de zendingen af te drukken :

Het cijfer dat in het stempelmerk tussen aanhalings-tekens voorkomt, duidt de volgorde van de lichte aan. Tijdens de proefperiode te Brussel 1 zal die aanwijzing nochtans niet gebruikt worden daar de bus alle uren wordt gelicht.

© Gazet van Antwerpen – 8 augustus 1957

TIME IS MONEY...

Het gezegde indachtig dat tijd geld is, heeft het bestuur der Posterijen een automatische afstempelaar in gebruik gesteld, waarvan men zich reeds op het postkantoor van het Muntplein te Brussel kan bedienen. Geen lang aanschuiven meer voor het winkeltje voor een postzegel. Men steekt 2 frank in het apparaat samen met de briefomslag. Men haalt een handle over aan de rechterkant en uw brief wordt automatisch gefrankeerd.

Verschillende filatelisten hebben in hun studies melding gemaakt van deze machines maar in de door mij geraadpleegde publicaties is er nooit een brief getoond, wel werden er datums vermeld van teruggevonden brieven. Volgens Xhaflaire & Haubruge waren afdrucken van deze machine zeer zeldzaam (RRR). Volgens de dienstnota was de machine enkel geschikt voor het tarief 2F (geldig van 15.12.1952 tot 30.09.1957).

Op 1.10.1957 ging echter het tarief in voege van 2,50F voor een enkelvoudig port binnenland. Volgens F. De Groote zou er op 9.10.1957 een brief gefrankeerd zijn met 2.50F. Dit betekent dat het muntsysteem van de machine aangepast werd voor munten van 1F en 50c en dus ook dat de proefperiode verlengd werd tot minstens 3 maanden.

Hierbij een overzicht van de studies van:

F. XHAFLAIRE & C. HAUBRUGE

D. ACKET

F. DE GROOTE & KAT

W. VAN RIET

Studie F. Xhaflaire & C. Haubruge

Mecanotelistische Kroniek XXIII blz.87 (Belgische Filatelie aan de Rijn)

4. MERK "M.B.L.E." (België)

De letters M.B.L.E. zijn de initialen van de firma "Manufacture Belge de Lampes et du matériel Electronique" (Brussel).

Een machine van deze firma, met het identifikatiemerk P.1001, werd in 1957 in het centraal postkantoor te Brussel op proef gebruikt.

Het betrof een automatische frankeerbrievenbus die ter beschikking van het publiek gesteld werd.

De afdruk van dit toestel, in Fig. 36

voorgesteld, bevat :

- een Vign. met de legende F/N, Val. samengesteld uit een cijfer gevolgd door de letter F.

De afdrucken die we hebben kunnen onderzoeken hadden de waarde 2^F ; we veronderstellen dat het een machine met een vaste Val. betrof, die de brieven aan het normaal tarief van deze periode (eenvoudige port) frankeerde.

- een Dat. SC (28mm diameter); met kroon die links en rechts van de datumaanduidingen onderbroken wordt (uiteinden van de bovenste boog bevinden zich op 13mm afstand van de uiteinden van de onderste boog).

De aanduiding van de datum vermeldt de maand in Rm. cijfers ; ze wordt gevolgd door een blokje dat het uur vervangt en de vorm heeft van een vierkant met 4mm zijde.

De afdrucken van deze machine zijn zeer zeldzaam (RRR).

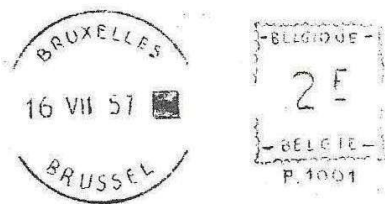

Fig. 36

Vervolg Nr XXIII

Blz. 87, §4, bijvoegen : De machine M.B.L.E. P.1001 (Fig. 36) werd aangetroffen met datum van 9 X 57 en met de Val. 2.50 ^F die vermoedelijk de Val. 2 ^F die we vergemeld hadden, vervangen heeft bij het verhogen van het tarief voor brieven (gewoon port) in deze periode. Het op proef gebruiken van deze machine in het centraal postkantoor van Brussel heeft dus minstens een duur van 3 maand gekend, de afdruk (Val. 2 ^F) die we mochten onderzoeken droeg de datum van 16 VII 57.

Studie Xhaflaire & Haubruge: XXXII – addendum – erratum nr.1 *

Vervolg Nr XXIII (Postadministratie: frankeremachines; Vign. met identificatieletter P)

Blz. 87, rubriek 4. Merk "M.B.L.E." (Fig. 36), bijvoegen op het einde van de tekst:

De Heer Henri Smets deelt ons interessante inlichtingen mede betreffende deze machine, in het maandblad van de "Club Royal Philatélique Bruxellois" (Nr 76-Október 1957, Blz. 3) et uittreksels van de filatelistische kroniek in het dagblad "La Métropole":

"Een vernieuwing op het gebied van frankering"

De Postadministratie van België heeft, bij wijze van proef, een frankeringsbrievenbus in gebruik genomen van een volledig nieuwe opvatting.

Dit apparaat laat toe door simpele invoering van 2 stukken van 1 Fr, in één operatie alle brieven met een port van 2 Fr, te posten en te frankeren, zonder over postzegels te beschikken.

De franker postbus is voorlopig te werkgesteld bij de Centrale Post Dienst van Brussel, Muntplaats. Andere bussen zullen later in verschillende steden geplaatst worden. (*)

Het gebruik is zeer eenvoudig. De brief wordt automatisch gefrankeerd en gepost (een postbus bevindt zich onder het mecanisme). De doos frankeert slechts één brief per keer. Het is zeer belangrijk de brief juist in te brengen, t.t.z. in de lengte zin, met het adres naar boven. De doos aanvaardt slechts brieven met een port van 2 Fr en waarvan de afmetingen de 235 mm lengte en de 180 mm breedte en 7 mm dikte niet mogen overschrijden."

(*) N.v.d.R.: Wij kennen geen ander apparaat van dit type welke geïnstalleerd of als proef geplaatst werd in een andere stad.

Studie Xhaflaire & Haubruge: XXXII-12e – addendum – erratum nr.12 *

Studie D. Acket

De Postmechanisatie in België 1905 – 1985 – blz. 42

S.M.B.L.E. (België) - Identificatienummer P 1001

Machine gemaakt door Manufacture Belge de Lampes et Matériel Electronique te Brussel.

In 1957 werd deze machine op proef gesteld in Brussel voor publiek gebruik.

Waarschijnlijk betrof het een machine met vaste waarde-afdruk van 2 fr. (enkelvoudig briefport).

Het waardevignet was een getande rechthoek onderbroken aan beide zijden met legende Belgique bovenaan en België onderaan en identificatienummer P 1001 buiten het vignet onderaan.

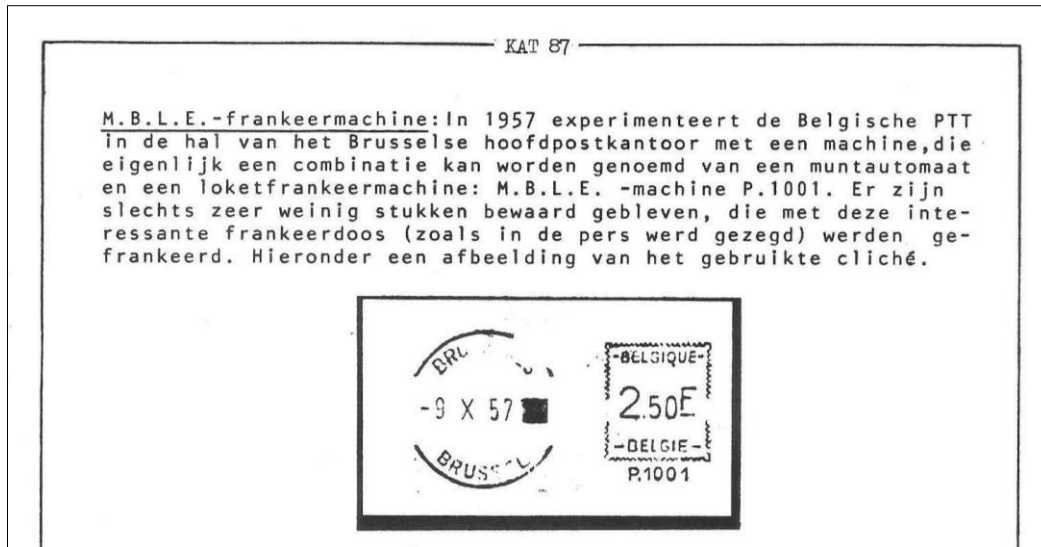
Datumstempel: enkelring van 28 mm - de ring is links en rechts onderbroken - en na de datumaanduiding komt een vierkant blokje [i.p.v. de uuraanduiding]

De privégebruiker kon de brief in de gleuf van de machine brengen en na inworp van 2 fr. kwam het franker-vignet op de brief. Onder de machine was een brievenbus voor het posten

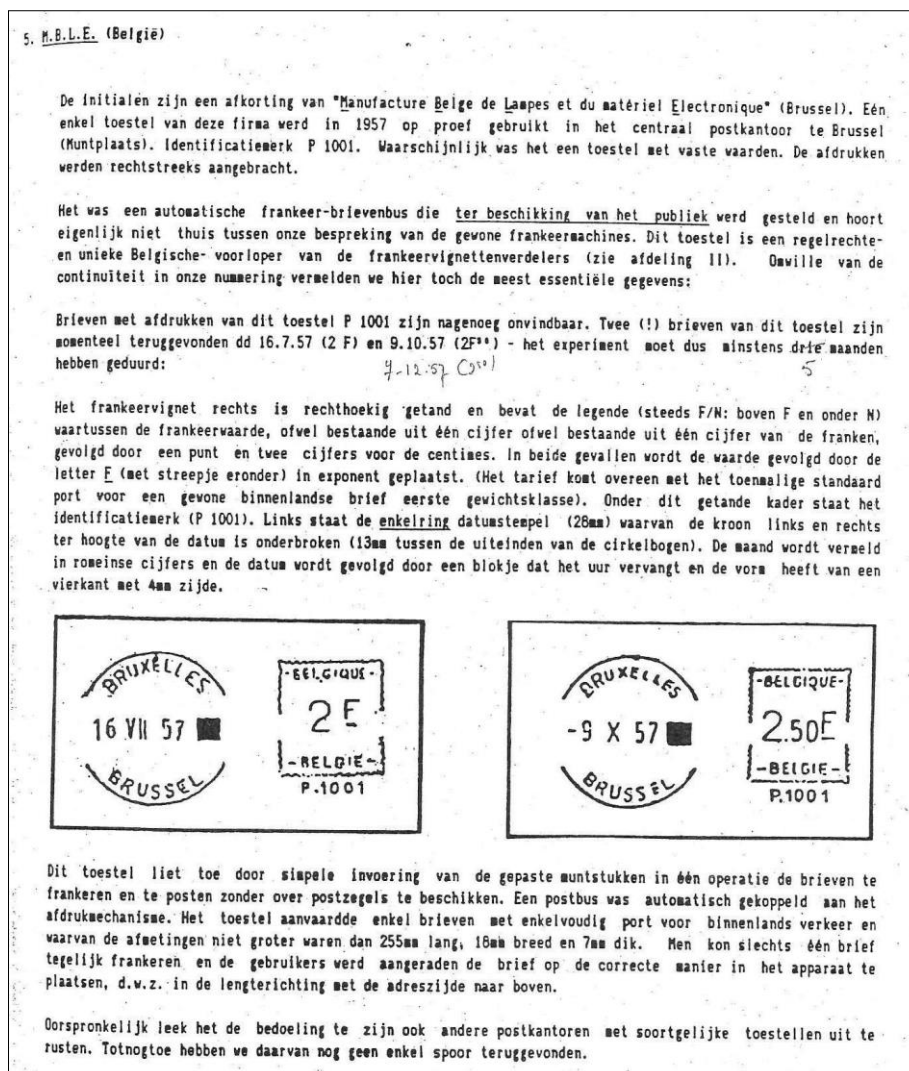

Studies F. De Grootte & KAT

Het tijdschrift KAT 87 vermeldt op blz. 78 ook een afdruk van 2.50F

De studie van F. De Grootte dd. 07/03/1988, "Deel 1 Loket en Taks" blz. 29 vermeldt beide.

Besluit:

F.Xhaflaire & C.Haubruge: vermelden geziene datums van 16 VII 57 (2F) en 9 X 57 (250F)

D.Acket vermeldt dezelfde datum 16 VII 57

F. De Groote & KAT vermelden ook dezelfde twee datums (mogelijks ook 7 XII 57 ??)

W. Van Riet beperkt zich in Marcorama 1989 op blz. 72-73 tot het hertikken van de Do.

Blijkbaar zijn er nooit meer dan 2 brieven gezien en de afbeelding hieronder van een brief uit mijn archief is dus een niet eerder vermelde datum van 30 VIII 57 !

© verzameling Jan Lannoye

Er moeten echter nog omslagen bestaan en hierbij een oproep om dit te melden aan het archief voor frankeermachines van België www.frankeermachinearchief.be

Bronvermelding:

Alle studies en documenten uit eigen verzameling uitgezonderd de addenda van pag.4 gemarkeerd met een sterretje die bezorgd zijn door Lucien Van Hecke.

E-mail auteur: jan.lannoye@telenet.be